

Proč řešit židovskou otázku?

Vzdělávací cíl: Žáci v textu žádosti z období druhé republiky identifikují antisemitskou argumentaci, interpretují a hodnotí ji z hlediska dobových souvislostí. Na závěr porovnávají možnost diskutovat a řešit sociální problémy bez ideologických předsudků, stereotypů či představ odtržených od skutečnosti.

Klíčová slova: *druhá republika, Židé, antisemitismus, dobové perspektivy, hodnocení minulosti, interpretace textu*

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ČTENÍ TEXTU (5 min.)

Čtení dopisu za pomoci lupy. Srovnávání faksimile a přepisu textu.

2 POROZUMĚNÍ TEXTU (5 min.)

Odpovídání na otázky: **?** O co a proč žádá dr. Šedivý? **?** Co trápí dr. Šedivého? **?** Jaké má požadavky?

V průběhu diskuse lze formulovat příčiny, které Šedivého k zaslání žádosti vedly. Závěry se zapisují do textového pole.

Žáci mohou postřehnout, že se jedná o žádost adresovanou přímo vládě a že jejím předmětem je „řešení židovské otázky“. Dr. Šedivý argumentuje svým českým původem, chudobou a pracovitostí. Není však jasné, jak si představuje řešení situace.

3 OZNAČOVÁNÍ VÝRAZŮ (5 min.)

Diskuse nad zdůvodněním žádosti. Označování výrazů v textu:

- *tří výrazů, které vyjadřují vlastnosti a činnosti, jež autor přičítá Židům*
Žáci mohou postřehnout důraz na cizí původ (přišli odjinud), bohatství (majetkově silní), příklon k německví (národnosti německé), prosperitu na úkor Čechů (jsou dobře živi z peněz plzeňských českých lidí), slabý vztah k češtví (Čechy nebyli a ani se jimi nikdy necítili).
- *tří výrazů, s jejichž pomocí autor popisuje sám sebe (potažmo Čechy)*
Žáci mohou označit důraz na češtví a chudobu (v české Plzni, případně českého, nemajetného kandidáta), dělnický původ (syna vdovy po dělníku, obětmi chudé matky vdovy), pocit ohrožení (budu v budoucnosti bez existence).

4 ANALYTICKÁ TABULKA (5 min.)

Vyplňování analytické tabulky s předznačenými výrazy z předchozího slidu. K vlastnostem přisuzovaným Židům se doplňují související charakteristiky autora dopisu.

Tabulka zaměřuje pozornost žáků na konstruování obrazů nás a těch druhých.

Vlastnosti a činnosti připisované Židům	Vlastnosti a činnosti připisované Šedivému
přišli odjinud	v české Plzni
majetkově silní	nemajetného kandidáta
jsou dobře živi	budu v budoucnu bez existence

5 DOBOVÉ SOUVISLOSTI (10 min.)

Zasazení žádosti do historických souvislostí. Označování klíčových pasáží textu a jejich komentování.

Argumenty právníka Šedivého nebyly vedeny jen otázkou zajištění vlastní existence, ale také situací před druhou světovou válkou. Např. tvrzení „Výhled do budoucnosti je nyní za daného stavu pro mne jasný a hrozný“ je možné doplnit odkazem na politickou krizi, kampaně hrozící nebezpečím uprchlíků, hrozbu války a související nejistotu. Pod tímto tlakem se zesiluje národnostní citění a souběžně i negativní obrazy druhých. Šedivý by přivítal politickou změnu („nezmění-li se poměry“), což může odrážet dobový příklon k autoritativnímu způsobu vládnutí. Vhodnými výstupy jsou i otázky, např. Odkud a kdy přišli majetní Židé do Plzně?

6 ŽÁDOST BEZ ANTISEMITSKÝCH PRVKŮ (15 min.)

Identifikace antisemitských postojů v textu a jejich nahrazení ideologicky nezájatou argumentací bez prvků antisemitismu.

Pokud bude úkol pro žáky obtížný, je možné jim pomoci otázkami: Je možné zformulovat požadavky, které mají splňovat všichni advokáti? Můžeme striktně požadovat znalost českého jazyka? Co je možné žádat od státu? Lze požadovat podporu mladých nebo chudých kandidátů advokacie tak, aby si mohli založit vlastní advokátní kancelář? Vládu můžeme například žádat o to, aby uprchlíky podpořila jiným způsobem a rozmístila je rovnoměrně v celé zemi. V diskusi je následně vhodné použít argumenty porovnat, shrnout a následně se tázat, zda je taková žádost bez jazyka antisemitismu vhodnější pro skutečné řešení společenských problémů.